

Natura juridică a actului de depunere a jurământului de către unele categorii de demnitari publici

Nicolae SADOVEI,
doctor în drept, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

RÉSUMÉ

Dans cet article l'auteur traite la prestation de serment fait par les dignitaires d'état: le Président, les membres du Cabinet, les membres de la Cour Constitutionnelle et les juges. Un rôle particulier est consacré a la prestation de serment comme une condition particulière d'apparition des rapports d'exécution de la fonction - rapports juridiques de travail atypiques. Selon l'auteur, le rapport d'exécution de la fonction se produit dans des étapes: premièrement par le dépôt de la demande de participation au procédure pour la substitution de la fonction, et puis par le dépôt du serment qui est le point final dans la génération de rapports d'exécution de la fonction.

Suportul normativ în materia entităților a jurământului depus de către demnitarii publici.

Spre deosebire de alte condiții operabile în materia apariției raporturilor de exercitare a funcției – raporturi juridice de muncă atipice - condiția depunerii jurământului are suport normativ variat și extins în cadrul normativ intern al Republicii Moldova. Astfel, depunerea jurământului face obiectul unor reglementări juridice semiautonom, încorporate în norme de drept material care se conțin într-un șir de acte normative. Este important de menționat faptul că obligativitatea depunerii jurământului în cadrul unor raporturi juridice de muncă atipice – raporturi de serviciu, raporturi de exercitare a funcției, raporturi profesional-corporative - este reglementată numai prin intermediul actelor normative la nivel de lege; prin acte subordonate legii fiind reglementată, în anumite situații, numai modalitatea de depunere a jurământului. În acest sens, menționăm că respectivele condiții de depunere a jurământului în raporturile juridice de muncă atipice ale demnitarilor publici sunt reglementate prin intermediul mai multor legi, dintre care menționăm următoarele: *Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994*, [1] *Legea cu privire la Guvern nr. 64 din 31.05.1990*, [2] *Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de*

demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010, [3] *Legea Curții de Conturi nr. 261 din 05.12.2008*, [4] *Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13.12.1994*, [5] *Legea cu privire la avocații parlamentari nr.1349 din 17.10.1997*, [6] *Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.1995*, [7] *Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25.12.2008* [8] etc.

Legea fundamentală reglementează entitatea jurământului prin intermediul a trei articole: art. 56, art. 79 și art. 80. Normele constituționale abordează entitatea jurământului, în primul rând, în calitatea acestuia de act social public (de drept public), prin prisma sacralității devotamentului unei persoane față de țară în calitate de îndatorire (obligație) fundamentală. Potrivit prevederilor art. 56 din Constituție, cetățenii, cărora le sunt încredințate funcții publice, precum și militarii răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin și, în cazurile prevăzute de lege, depun jurământul cerut de ea. Cu excepția cetățenilor încorporați în serviciul militar în termen (obligatoriu), celelalte două categorii de persoane obligate constituțional să depună jurământul – titularii funcțiilor publice și militarii profesioniști - sunt persoane aflate în raporturi de muncă atipice. În acest mod, norma constituțională integrează elementele de drept public – devotamentul față de țară,

cu elemente de ordin privat, asumarea unor obligații de natură contractuală, în aceeași „tipare”, adică în conținutul uneia și aceleiași norme juridice. Totodată, norma constituțională în cauză încropează germinativ și alt aspect – cel al caracterului antropogenic al jurământului, specificând sacralitatea devotamentului materializat prin actul social public în cauză, iar aspectul sacral al unui act este imposibil fără existența unei legături rituale. Această modalitate de edificare a unei norme juridice este specifică majorității absolute a normelor care reglementează instituția jurământului, ceea ce denotă calitatea acestuia de *simbiont* juridic. Deși norma în cauză produce efecte limitate, extinzându-se numai asupra a două categorii profesionale – asupra funcționarilor publici și asupra militarilor – prin intermediul său este exprimată o regulă foarte importantă în ceea ce privește natura (caracterul) normelor care reglementează instituția jurământului: obligativitatea depunerii jurământului poate fi instituită numai prin intermediul legilor. În consecință, sunt plasate în afara spațiului legal toate actele normative subordonate legii care introduc obligativitatea depunerii jurământului pentru anumite categorii de subiecți, cu atât mai mult actele de ordin deontologic sau actele parajuridice. Totodată, norma în cauză este pasibilă și de o abordare critică. Astfel, se impune necesitatea determinării mai concrete a cerurilor de persoane care sunt obligate să depună jurământul pentru a deține o funcție, exercită o activitate sau obține o profesie. De asemenea, este necesară revederea normei constituționale în cauză în sensul excluderii posibilităților de discriminare a persoanelor care, din motive de conștiință sau din motive de ordin strict religios, refuză să depună jurământul, și introducerea posibilității de alegere alternativă între depunerea jurământului și depunerea unei declarații solemne.

Natura juridică a jurământului depus de către Președintele țării. Cealaltă normă constituțională, cuprinsă în art. 79 și cu extensiuni parțiale în alin. (1) și alin. (2) din art. 80 din Constituție, este diferită atât ca și concept, cât ca și modalitate tehnico-juridică de exteriorizare a aspectului volitiv al legiuitorului în ceea ce privește stabilirea unor

reguli comportamentale obligatorii într-un anumit domeniu al relațiilor sociale. Potrivit stipulărilor cuprinse în articolele respective, persoana aleasă în funcție de Președinte al Republicii Moldova depune, cel târziu la 45 de zile după alegeri, jurământul, iar exercitarea mandatului de Președinte începe numai după depunerea jurământului respectiv și încetează odată cu depunerea jurământului de către următorul Președinte ales. Spre deosebire de norma constituțională anterioară (art. 56), norma curpînsă în art. 79 este aplicabilă în mod direct unui subiect determinat constituțional – Președintelui Republicii Moldova. Totodată, norma dată poartă un caracter incontestabil de drept constituțional (public), prin intermediul acesteia stabilindu-se o regulă comportamentală obligatorie în materie de drept constituțional clasic – investirea în funcție a Președintelui ales. Spre deosebire de marea majoritate a celorlalte norme constituționale, normele cuprinse în art. 79 și art. 80 din Constituție sunt norme cu elemente de natură juridică tehnico-procesuală, nefiind pur declarative. De fapt, în cazul acestor norme, aspectul declarativ și proclamativ, specific normelor constituționale, lipsește cu desăvârșire, fiind dezvoltat (în măsură relativă, evident) aspectul care, de regulă, în alte situații similare se regăsește în conținutul unor norme legale sau chiar în conținutul unor norme cuprinse în acte subordonate legii.

Normele în cauză sunt, totodată, norme care se încadrează în șirul extins al acelor care reglementează condițiile de apariție, derulare (executare) și stingere a unor raporturi juridice de muncă atipice, deoarece stipulează momentul de apariție a raportului de exercitare a funcției al persoanei alese în funcție de Președinte. Prin intermediul acestora sunt reglementate trei aspecte cu titlu absolut care țin de posibilitatea exercitării obligațiilor funcționale de către subiectul implicat (candidatul ales în funcție): obligativitatea depunerii necondiționate a jurământului ca și condiție *sine qua non* pentru apariția raportului de muncă atipic; stabilirea momentului începerii derulării raportului de muncă respectiv; stabilirea momentului stingerii raportului de muncă atipic al subiectului investit în funcție. Astfel, sub aspectul conținuturilor de drept

public al muncii normele date sunt aproape complete, în ele reflectându-se toate ipostazele care țin de apariția, derularea și stingerea unui raport de muncă atipic, toate acestea fiind condiționate, *par excellence*, de condiția depunerii jurământului de către subiectul obligat.

Anumite aspecte vizând natura juridică a jurământului depus de către Președintele țării au fost tratate și de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova. Prin intermediul *Hotărârii nr. 35 din 24.11.1998 „Cu privire la controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 315 din 8 noiembrie 1994, a Hotărârii Guvernului nr. 837 din 21 noiembrie 1994 cu modificările ulterioare și a Hotărârii Guvernului nr. 736 din 5 august 1997”*, Curtea Constituțională a menționat că jurământul depus de către Președintele țării la învestirea în funcție este o *modalitate de asumare a unui angajament*. [9] În acest sens, Curtea Constituțională a constatat, deși în mod implicit, faptul că depunerea jurământului nu numai că este o condiție necesară pentru apariția raportului juridic de exercitare a funcției de Președinte, ci și un cadru de asumare a unor obligații funcționale de către un subiect participant la raporturi juridice cu elemente de natură convențională (contractuală).

Natura juridică a jurământului depus de către președintele unei țări a fost identificată în doctrină drept o *condiție de începere* a mandatului Președintelui. [p. 124, 10] Se impune totuși o precizare de rigoare: nu jurământul în sine este o condiție de începere a mandatului, adică de derulare a raporturilor de exercitare a funcției, ci actul de *depunere* a jurământului servește drept temei de începere a mandatului respectiv. Spre deosebire de jurământul depus de către Președintele României, textul constituțional indigen al jurământului nu condiționează, sub nicio formă, apartenența religioasă a depunătorului, iar faptul că norma constituțională românească impune apartenența religioasă a persoanei a fost criticat în doctrina de specialitate. [p. 125, 10] Structural, normele respective conțin și elementele (condițiile) esențiale prestării jurământului: subiecții (subiectul depunător și subiectul destinatar), timpul prestării, locul

prestării, forma de prestare și formula jurământului.

Normele juridice constituționale, care reglementează obligativitatea depunerii jurământului de către Președintele țării, conțin și textul (formula) jurământului respectiv. Potrivit prevederilor art. 79 alin. (2), candidatul validat depune următorul jurământ: *„Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea propășirii Republicii Moldova, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei.”* Spre deosebire de formulele de depunere a jurământului, operabile în cazul liberilor profesioniști aflați în raporturi de muncă profesional-corporative, textul jurământului depus de către Președintele ales în funcție nu conține obligativitatea pronunțării numelui propriu de către numele subiectului depunător. Formula de exprimare se încadrează, *ratio scripta*, în tiparul clasic al unui performativ juridic conținând sintagma „jur”, însă fără ca să conțină și referința la subiectul destinat al jurământului. Un alt element constitutiv important al formulei jurământului, exprimat, de altfel, în toate tipurile de jurământ, sunt obligațiile asumate prin jurământ. În cazul dat, acestea sunt obligații pozitive, încadrându-se în categoria obligațiilor gen *facere*, din conținutul formulei jurământului lipsind obligațiile *non facere*. Per total, formula jurământului respectiv conține obligații pozitive: obligația pozitivă sacralizată de a servi Republica Moldova; obligația pozitivă juridică de respectare a legii; obligația pozitivă tutelatorie de apărare a drepturilor și libertăților de natură umană; obligația pozitivă tutelatorie de apărare a entităților formalizate nonumane. Obligația pozitivă sacralizată conferă caracter metafizic actului social public de depunere a jurământului, aceasta determinând apariția - pe lângă legătura pur juridică care intervine în acest caz - și a unei legături ritualice specifice, după cum menționează cercetătorul francez Pascal Lardellier. [p. 160, 11] Acest fapt descoperă și un alt element operabil în cadrul actelor de depunere a jurământului - existența *noumenului*, insesizabil cu ochiul liber și cogniscibil numai prin intermediul rațiunii puternic interioriza-

te. În cadrul actului de depunere a jurământului, abordat în calitate de simbiotiv juridic, elementele respective, care sunt, la prima vedere, inconciliabile, se armonizează perfect creând, astfel, un organism total.

Natura juridică a jurământului depus de către membrii Guvernului. O altă categorie de demnitari publici aflați în raporturi juridice de muncă atipice, care sunt obligați să depună jurământul de investire, o formează membrii Guvernului. Potrivit art. 4 din Legea cu privire la Guvern, în termen de trei zile de la data numirii Guvernului, Primul-Ministru, viceprim-ministrul, miniștrii și ceilalți membri ai Guvernului vor depune individual, în fața Președintelui Republicii Moldova, jurământul. Formula jurământului depus de către membrii Guvernului este cea prevăzută de Constituție pentru Președintele țării. Totuși statutul juridic al depunătorilor jurământului este diferit de cel al Președintelui. Potrivit Constituției, până la depunerea jurământului, persoana aleasă în funcție de Președinte are statut juridic de candidat, astfel pentru persoana obligată depunerea jurământului este o condiție de apariție a raportului de exercitare a funcției, pe când în cazul membrilor Guvernului aceștia obțin statutul juridic de membru al Guvernului anterior depunerii jurământului. Astfel, raportul juridic de muncă atipic al membrilor Guvernului apare anterior depunerii jurământului, iar depunerea jurământului este, în cazul acestora, o condiție subsecventă apariției raportului respectiv. Potrivit Legii cu privire la Guvern, depunerea jurământului se efectuează în interiorul termenului de trei zile din momentul numirii în funcție. Este problematic - sub aspect pur teoretico-cercetologic - statutul intermediar al membrilor Guvernului în perioada inclusă în interiorul acestor trei zile de până la depunerea jurământului. În orice caz, sub aspect juridic raportul de exercitare a funcției al fiecărui membru al Guvernului este, în perioada respectivă, un raport imperfect. Concluzia dată se întemeiază și pe norma legală potrivit căreia Guvernul își exercită mandatul din ziua depunerii jurământului de către membrii acestuia și până la validarea alegerilor pentru un nou Parlament. Așadar, sub aspectul regimului juridic al raporturilor de muncă ale

membrilor Guvernului, depunerea jurământului se plasează în interiorul raportului, de aceea aceasta este o condiție subsecventă apariției acestuia.

Subiectul destinat al jurământului, abordat strict prin prisma derulării raportului juridic de muncă atipic al membrilor Guvernului, este Președintele țării. În situația dată rolul Președintelui este cel de „*contrasemnatar*” în raport cu depunătorii jurământului. Jurământul se depune în formă verbală, dar se consemnează în formă scrisă. Considerăm că depunerea jurământului respectiv în formă verbală este o condiție *ad validitatem*, iar consemnarea în scris are calitate mai mult *ad probationem*. Concluzia dată se impune dacă abordăm calitatea multiaspectuală a jurământului și, în primul rând, natura performativă a acestuia.

O altă calitate a jurământului este cea de *act solemn* operabil în material raporturilor de muncă atipice. Solemnitatea actului juridic în cazul subiecților obligați să depună jurământul se încadrează, în raport cu însuși raportul juridic, în limitele subordonării raportului condiției îndeplinirii (respectării) formeii solemne, cerute de lege. După cum s-a menționat în doctrina franceză, un act este solemn atunci când anumite forme îi sunt necesare validității sale. [p. 285, 12] În cazul actului de depunere a jurământului, solemnitatea se încadrează în limitele unui înscris sub semnătură privată.

Natura juridică a jurământului depus de către judecătorii Curții Constituționale. O categorie aparte de subiecți cu statut de demnitari publici obligați să depună jurământul o formează judecătorii din cadrul instanțelor judecătorești, dar și judecătorii Curții Constituționale. Potrivit prevederilor art.12 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, la intrarea în exercitarea funcției, judecătorul Curții Constituționale depune în fața Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Consiliului Superior al Magistraturii următorul jurământ: „*Jur să îndeplinesc cinstit și conștiincios obligațiile de judecător al Curții Constituționale, să apăr orînduirea constituțională a Republicii Moldova, să mă supun în exercitarea funcției numai și numai Constituției*”. În sensul celor prevăzute de lege, calitatea de subiect

depunător al jurământului o deține judecătorul numit *deja* în funcție conform formalităților legale, astfel depunătorul se află deja în raporturi juridice de muncă atipice. În cadrul modalităților de apariție, derulare și stingere a raportului, condiția depunerii jurământului de către judecător are, la fel ca și în cazul membrilor Guvernului, calitatea de condiție subsecventă apariției raportului respectiv. În sensul dat, raportul apărut este într-o stare statică, fiind "amortit" până la momentul depunerii jurământului de către titularul funcției. Legiuitorul utilizează formula "la intrarea în exercițiul funcției", ceea ce presupune faptul că raportul în cauză este, chiar din momentul apariției și până la intrarea subiectului depunător în exercițiul funcției, într-o stare suspensivă *de facto*, indiferent de faptul cât timp se va scurge de la apariția raportului și derularea (executarea) acestuia. Spre deosebire de cazul raporturilor de muncă ale Președintelui și membrilor Guvernului, în cazul judecătorilor Curții Constituționale legea nu determină perioada de timp, în interiorul căreia titularii funcției sunt obligați să depună jurământul, aceasta aflându-se la grația subiectului destinat al jurământului. În calitate de subiect destinat are o colectivitate, formată din trei entități separate: Parlamentul, Președintele și Consiliul Superior al Magistraturii.

Raportul de exercitare a funcției de către titularul acesteia prinde viață, adică începe să se deruleze, numai postjurământ. Condiția depunerii jurământului este, astfel, o condiție în lipsa căreia raportul juridic de muncă atipic al judecătorului care nu a depus jurământul este, în final, invalidat. Totodată, trebuie de menționat faptul că legea nu reglementează posibilitatea prin care subiectul care a depus deja jurământul ar putea să-și autoretragă actul de depunere a acestuia.

Conținutul formulei jurământului depus de către judecătorii Curții Constituționale este, la fel ca și în cazul celorlalte tipuri de jurăminte, format din obligații. Sub aspectul dat formula jurământului cuprinde trei obligații: obligația de conștiinciozitate; obligația de protejare a orânduirii constituționale și obligația de conformare constituțională. În calitate de performativ juridic, jurământul conține formula tipizată "jur", fără menționa-

rea numelui titularului funcției (depunătorul jurământului); ca și simbiotic juridic, jurământul în cauză conține elemente de ordin juridic (obligații pur juridice) și elemente de ordin nonjuridic, care se află în afara spațiului dreptului (obligația de conștiinciozitate).

La fel ca și în cazul celorlalte condiții de depunere a jurământului, legiuitorul sancționează - prin invalidare a raportului apărut deja - numai refuzul de depunere a jurământului, pe când încălcarea obligațiilor asumate prin jurământ nu este sancționată sub nicio formă de către legiuitor, în sensul că legea nu stabilește careva sancțiuni directe pentru încălcarea jurământului ca și obligație: nici sancțiuni disciplinare, nici sancțiuni contravenționale, nici sancțiuni penale.

Deși legea nu menționează forma de materializare a actului de depunere a jurământului, dacă acesta este abordat prin prisma subordonării validității raportului juridic condiției respectării formei actului materializat, atunci actul de depunere a jurământului este un *act solemn*. În ceea ce privește forma de exprimare, jurământul depus de către membrii Curții Constituționale este un act verbal, prin modalitatea respectivă exteriorizându-se, în primul rând, calitatea acestuia de act social public. În ceea ce privește forma scrisă, legea nu solicită perfectarea vreunui act scris. Astfel, condiția solemnității verbale a actului juridic materializat - actul de depunere a jurământului - este o condiție *ad validitatem*, fiind autosuficientă. Spre deosebire de actul de depunere a jurământului de către membrii Curții Constituționale, în cazul jurământului depus de către judecătorii-asistenți ai Curții acesta se consemnează într-un proces-verbal, semnat de Președintele Curții și de către persoana care a depus jurământul (art. 35 din Lege). Așadar, forma verbală de depunere a jurământului, în cazul judecătorilor-asistenți, nu este suficientă. Totodată, dacă abordăm instituția jurământului în calitatea acesteia de performativ juridic, înscrisul respectiv are calitate de condiție *ad probationem*, dar nu de condiție *ad validitatem*; depunerea jurământului doar în formă verbală neputând invalida, finalmente, jurământul deja depus.

Natura juridică a jurământului depus de către judecătorii din instanțele judecătorești.

În ceea ce privește raportul juridic de muncă atipic al judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești, acesta apare, potrivit prevederilor art.11 din Legea cu privire la statutul judecătorului, în urma numirii în funcție de către Președintele țării, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. În acest mod, apariția raportului juridic nu este condiționată de depunerea jurământului de către subiect. În sensul celor stabilite de art.12 din Lege, depunerea jurământului se încadrează în categoria condițiilor subsecvente, legea specificând faptul că, înainte de a începe să-și exercite funcția, judecătorul este obligat să depună următorul jurământ: „*Jur să respect Constituția și legile țării, drepturile și libertățile omului, să-mi îndeplinesc cu onoare, conștiință și fără părtinire atribuțiile ce-mi revin*”. Astfel, subiectul depunător al jurământului se află deja în raporturi juridice de natură statică, adică raportul respectiv este generat anterior jurământ, dar nu produce efecte juridice de ordin practic. Spre deosebire de cazul membrilor Curții Constituționale, în cazul judecătorilor din instanțele judecătorești legea menționează în mod direct faptul că actele efectuate de judecător înainte de depunerea jurământului sunt lovite de nulitate absolută.

În ceea ce privește termenul de depunere a jurământului, acesta trebuie să se încadreze în interiorul perioadei de 10 zile de la numirea în funcție a subiectului; perioada de grație oferită subiecților – depunătorului și destinatarului jurământului – fiind limitată. Deși legea nu specifică acest fapt, considerăm că nedepunerea jurământului de către titular în interiorul perioadei legale invalidează raportul de exercitare a funcției de judecător, fiind necesară parcurgerea unei noi proceduri le-

gale pentru apariția acestuia. Dacă însă calitatea de subiecți generatori ai raportului o au titularul funcției și Președintele țării, calitatea de subiect depunător și cea de subiect destinat o posedă titularul funcției și Consiliul Superior al Magistraturii. În acest sens “noumenizarea” în cadrul procesului de depunere a jurământului este mai puțin vizibilă, aspectul metafizic fiind plasat în spatele aspectelor de ordin tehnico-juridic. Totodată, legea prevede și obligativitatea prealabilă a citirii, anterior depunerii jurământului de către titular, a actului de numire în funcție.

În cadrul procesului de apariție, derulare și încetare a raportului de muncă atipic al judecătorului actul de depunere a jurământului se plasează în locul imediat următor apariției raportului juridic, dar nu este o condiție de apariție a acestuia. În calitatea acestuia de act solemn, jurământul trebuie să respecte cerințele stabilite de lege. Sub aspectul formei solemne, condiția depunerii jurământului are caracter dublu: jurământul se depune în formă verbală, dar se consemnează în formă scrisă, despre depunerea jurământului încheindu-se un proces-verbal care se semnează de președintele ședinței și de persoana care a depus jurământul. Condiția respectării formei verbale este o condiție *ad validitatem*, dar condiția respectării formei scrise – încheierea procesului-verbal - chiar dacă este specificată în mod direct de către legiuitor, este o condiție *ad probationem*, raționamentul concluziei date fiind același ca și în cazul jurământului depus de către judecătorii-asistenți de la Curtea Constituțională: jurământul este un performativ juridic, care presupune obligatoriu executarea simultană a celor pronunțate de către depunător.

BIBLIOGRAFIE

1. *Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994*, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.1 din 18.08.1994.
2. *Legea cu privire la Guvern nr. 64 din 31.05.1990*, republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.131-133 din 26.09.2002.
3. *Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010*, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.194-196 din 05.10.2010.
4. *Legea Curții de Conturi nr. 261 din 05.12.2008*, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.237-240 din 31.12.2008.

5. *Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13.12.1994*, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 8 din 07.02.1995.

6. *Legea cu privire la avocații parlamentari nr. 1349 din 17.10.1997*, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 82-83 din 11.12.1997.

7. *Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.1995*, republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 117-119 din 15.08.2002.

8. *Legea cu privire la Procuratură nr. 294 din 25.12.2008*, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 55-56 din 17.03.2009.

9. *Hotărârea Curții Constituționale nr. 35 din 24.11.1998 „Cu privire la controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 315 din 8 noiembrie 1994, a Hotărârii Guvernului nr. 837 din 21 noiembrie 1994 cu modificările ulterioare și a Hotărârii Guvernului nr. 736 din 5 august 1997”*, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.109 din 10.12.1998.

10. Voinea Camelia Raluca, *Unele reglementări constituționale – un dezavantaj pentru Președintele României*, articol, publicat în „Revista Transilvană de Științe Administrative”, nr.1 (23)/2009, p.121- p.131.

11. Lardellier Pascal, *Teoria legăturii ritualice*, București, editura „Tritonic”, 2009, 232 p.

12. Malaurie Philippe, Aynes Laurent, Stoffel-Munck Philippe, *Obligațiile*, București, editura „Wolters Kluwer”, 2009, 910 p.

Prezentat: 24 mai 2012.

E-mail: nlsadovei@yahoo.com